

vonnis

RECHTBANK AMSTERDAM

Sector civiel recht

zaaknummer / rolnummer: 490501 / HA ZA 11-1621

Vonnis van 18 januari 2012

in de zaak van

CARL ANTHONY BECK,
wonende te Dublin,
eiser,
advocaat mr. A.M.E. Voerman te Amsterdam,

tegen

1. de naamloze vennootschap **TOMTOM N.V.**,
gevestigd te Amsterdam,
2. **MICHAËL FRANCISCUS MULDER**,
wonende te Nederhorst den Berg,
gedaagden,
V advocaat mr. A. Knigge te Amsterdam.

Partijen zullen hierna Beck, TomTom en Mulders worden genoemd.

1. De procedure

- 1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:
  - het tussenvonnissen van 24 augustus 2011,
  - het proces-verbaal van comparitie van 30 november 2011.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. Beck is stemacteur. Hij heeft in opdracht van Mulders herhaaldelijk werkzaamheden verricht bestaande uit stemopnamen. Op verzoek van Mulders heeft hij op 2 mei 2003 een lijstje van ongeveer 60 woorden en korte zinsneden in de Franse taal ingesproken. Deze stemopname heeft Mulders doen toekomen aan TomTom in het kader van een opdracht van TomTom aan Mulders om het lijstje in diverse talen, waaronder de Franse taal, te laten inspreken. Bij factuur van 26 mei 2003 heeft Mulders hiervoor aan TomTom een bedrag in rekening gebracht.

2.2. TomTom heeft de onder 2.1 genoemde stemopname gebruikt in een computerprogramma waarmee routeaanwijzingen worden samengesteld. De routeaanwijzingen zijn door TomTom opgenomen in haar navigatiesystemen.

3. Het geschil

3.1. Beck vordert dat de rechtbank bij vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad, voor recht verklaart dat TomTom en Mulders ieder voor zich door het gebruik van de stem van Beck als omschreven in de dagvaarding i) inbreuk maken op de naburige rechten van Beck, ii) inbreuk maken op de portretrechten en de privacy van Beck, iii) zich ongerechtvaardigd verrijken ten koste van Beck en iv) overigens onrechtmatig handelen jegens Beck, met nevenvorderingen zoals opgenomen in het petitum van de dagvaarding en met veroordeling van TomTom en Mulders ieder voor zich tot veroordeling in de werkelijke proceskosten, waaronder de advocaatkosten, op de voet van artikel 1019h Rv, te vergoeden binnen veertien dagen na betekening van het vonnis.

3.2. TomTom en Mulder voeren verweer.

3.3. Op de stellingen van partijen wordt hierna ingegaan voor zover van belang voor de beoordeling van het geschil.

4. De beoordeling

4.1. Beck stelt dat hij het onvervreembare recht heeft om te beschikken over de exploitatie van zijn stem en zowel TomTom als Mulders inbreuk maken op zijn naburige rechten als uitvoerend kunstenaar in de zin van artikel 2 lid 1 Wet Naburige Rechten (WNR). TomTom en Mulders betwisten dit.

4.2. Voor bescherming als uitvoerend kunstenaar in de zin van de WNR is ingevolge de in artikel 1 onder a WNR gegeven definitie, voor zover hier van belang, vereist dat sprake is van het uitvoeren van een werk van letterkunde of kunst. Deze bewoordingen zijn ontleend aan de Conventie van Rome, die op haar beurt aansluit bij de bewoordingen van de Berner Conventie. Nu de WNR zelf geen definitie geeft van het begrip 'werk' wordt aangenomen dat in de WNR met een werk wordt bedoeld een werk in de zin van de Auteurswet. Naar vaste rechtspraak is sprake van een werk in de zin van de Auteurswet indien het betrokken voortbrengsel een eigen, oorspronkelijk karakter heeft en het persoonlijk stempel van de maker draagt. Naar het oordeel van de rechtbank kwalificeert de lijst met woorden en zinsneden in de Franse taal niet als een zodanig werk. Het betreft een lijst van losse woorden en korte zinsneden waarmee routeaanwijzingen kunnen worden samengesteld. Ook anderszins zijn er onvoldoende aanknopingspunten om aan te nemen dat die lijst een oorspronkelijk karakter heeft. Daarmee komt de rechtbank niet toe aan de vraag of ten aanzien van de uitvoering sprake is van artistieke en persoonlijke activiteit.

4.3. Beck stelt dat TomTom en Mulders inbreuk maken op zijn portretrecht. Volgens hem is de definitie van het begrip portret ex artikel 21 Auteurswet zeer ruim en valt ook opname van zijn stem daaronder. Hij wijst erop dat zijn stem is te horen op de navigatiesystemen van TomTom en ook uit het laten horen van een stem de identiteit van de persoon kan blijken. Hij beroept zich op het recht zich te verzetten tegen het gebruik van zijn stem zonder zijn toestemming en stelt dat hij daarbij een redelijk commercieel belang en een redelijk privacybelang heeft. TomTom en Mulders betwisten een en ander.

4.4. Het portretrecht ziet op een afbeelding van een persoon zodanig dat daaruit de identiteit van die persoon kan blijken. De enkele omstandigheid dat de stem van Beck informatie geeft op grond waarvan zijn identiteit eventueel kan worden vastgesteld, is onvoldoende om te oordelen dat de stemopname valt onder het bereik van het portretrecht in de zin van artikel 21 Auteurswet. Niet is in geschil dat de stem van Beck als zodanig niet bij het publiek bekend is. Daarmee is niet in te zien dat de stemopname onder het bereik van het portretrecht valt. Hetgeen partijen in het kader van dit geschilpunt verder verdeeld houdt, kan op dit punt niet tot een ander oordeel leiden en behoeft dan ook geen bespreking.

4.5. Beck stelt dat TomTom en Mulders zich ongerechtvaardigd verrijken ten koste van hem door zonder zijn toestemming en zonder redelijke grond met gebruik van de stemopname zijn stem te exploiteren. Volgens Beck is hij door de exploitatie van zijn stem verarmd doordat hij voor elk gebruik van zijn stem een redelijke licentievergoeding had kunnen bedingen.

4.6. TomTom en Mulders betwisten dit. Volgens hen zijn zij niet verrijkt door het gebruik van de stemfragmenten, aangezien TomTom daarvoor aan Mulders op 30 juni 2003 een marktconforme vergoeding heeft betaald en Mulders zich van aanvang af bereid getoond Beck te betalen voor zijn werkzaamheden. Voor zover niettemin sprake zou zijn van ongerechtvaardigde verrijking, voeren zij aan dat de aanspraak van Beck op schadevergoeding niet verder gaat dan zijn verarming, gelijk aan het bedrag dat hij destijds had kunnen vragen voor het inspreken van de woorden en korte zinsneden, te weten ongeveer € 450,-. Beck had destijds volgens hen geen omzetgerelateerde licentievergoeding kunnen bedingen, aangezien die nimmer aan reguliere sprekers van navigatiesystemen werd betaald en TomTom het stemfragment niet van Mulders had willen afnemen indien dat zou geschieden onder de voorwaarde van betaling van een omzetgerelateerde licentievergoeding. Zij menen dat Beck aan hen niet kan tegenwerpen dat hij het bedrag van € 450,- niet heeft ontvangen, aangezien Mulders Beck meer dan eens verzocht heeft om toezending van een factuur en Beck dat niet heeft gedaan. Tot slot vermelden zij dat, indien Beck alsnog een factuur stuurt voor zijn werkzaamheden tegen de toen gebruikelijke vergoeding van € 450,-, die zal worden betaald.

4.7. Ook indien het wel voorkomt dat een omzetgerelateerde licentievergoeding wordt bedongen in verband met een stemopname van een bekende of grappige stem, die kan worden aangeschaft na aanschaf van een navigatiesysteem, wordt daarmee niet weerlegd dat, zoals TomTom en Mulders aanvoeren onder verwijzing naar overgelegde facturen van andere stemacteurs die hebben ingesproken ten behoeve van navigatiesystemen, voor de opname van de losse woorden en zinsneden in verschillende talen, die worden gebruikt om de routeaanwijzingen te vervaardigen die standaard in de navigatiesystemen van TomTom zijn opgenomen, per stemopname betaling van een bedrag ineens van ongeveer € 450,- gebruikelijk was. Nu tussen partijen vaststaat dat de stemopname van Beck is gebruikt voor die standaard in de navigatiesystemen van TomTom opgenomen routeaanwijzingen (in de Franse taal), heeft Beck tegenover de betwisting van TomTom en Mulders onvoldoende feiten en omstandigheden gesteld en te bewijzen aangeboden waaruit is af te leiden dat hij een omzetgerelateerde licentievergoeding had kunnen bedingen in verband met de stemopname. Dit betekent dat niet kan komen vast te staan dat sprake is van verarming van Beck, zoals wel is vereist voor een geslaagd beroep op ongerechtvaardigde verrijking. Zodoende behoeven de stellingen van partijen over dit geschilpunt geen verdere bespreking.

4.8. Aan de stelling van Beck dat TomTom en Mulders overigens onrechtmatig jegens hem handelen, legt hij ten grondslag dat TomTom en Mulders op onrechtmatige wijze profiteren van zijn prestaties. Zij maken volgens hem op immense schaal goede sier met zijn stem zonder aan hem toestemming te hebben gevraagd of hem een redelijke vergoeding te betalen. Zijn prestaties kwalificeren als, althans staan op één lijn met de door de WNR en artikel 21 Auteurswet beschermde prestaties. Daarbij komt dat Beck door het gebruik van zijn stem op immense schaal tegen zijn wil in verband wordt gebracht met TomTom en bovendien in de exploitatiemogelijkheden van zijn stem wordt beperkt. TomTom en Mulders betwisten een en ander.

4.9 Beck legt aan dit onderdeel van de vordering geen andere feiten of omstandigheden ten grondslag dan hiervoor zijn besproken en ten aanzien waarvan is geoordeeld dat zij de vorderingen niet kunnen dragen. Daarop stuit dit gedeelte van de vordering af

4.10. Op grond van het voorgaande is de vordering tot een verklaring voor recht niet toewijsbaar. Aangezien de nevenvorderingen afhankelijk zijn van de toewijsbaarheid van de verklaring voor recht, behoeven de standpunten van partijen met betrekking tot de nevenvorderingen geen afzonderlijke bespreking

4.11. Beck zal als de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de kosten van de procedure aan de zijde van TomTom en Mulders, zoals gevorderd te betalen binnen veertien dagen na betekening van het vonnis. In de kostenveroordeling wordt het griffierecht begrepen en een bedrag voor salaris advocaat. Nu het blijkt het voorgaande in dit geval slechts deels gaat om handhaving van rechten van intellectuele eigendom in de zin van art. 1019 Rv, ziet de rechtbank aanleiding het salaris advocaat op de voet van art. 1019h Rv in zoverre schattenderwijs te begroten op een derde van het door TomTom en Mulders gespecificeerde, door Beck niet weersproken bedrag van € 16.596,34, te weten € 5.532,11. Voor het gedeelte van de zaak dat geen betrekking heeft op handhaving van rechten van intellectuele eigendom in de zin van art. 1019 Rv, wordt het salaris advocaat begroot op twee derde van twee punten salaris volgens liquidatietarief II, te weten (2/3 x € 904 =) € 602,67. In totaal wordt wegens salaris advocaat in de proceskostenveroordeling een bedrag van (€ 5.532,11 + € 602,67 =) € 6.134,78 betrokken.

5. De beslissing

De rechtbank

5.1. wijst de vorderingen af;

5.2. veroordeelt Beck in de proceskosten aan de zijde van TomTom en Mulders, tot aan deze uitspraak begroot op € 568,- wegens griffierecht en € 6.134,78 voor salaris advocaat, beide te betalen binnen veertien dagen na betekening van het vonnis.

Dit vonnis is gewezen door mr. G. de Groot en in het openbaar uitgesproken op 18 januari 2012.

UITGEGEVEN VOOR GROSSE
De griffier van de
Rechtbank

